

SZCZEGÓŁOWE WYMAGANIA Z JEZYKA POLSKIEGO W KLASIE VIII

Uczniów obowiązują wiadomości i umiejętności nabyte w klasach IV - VII. (Ocenę wyższą otrzymuje uczeń, który spełnia wszystkie wymagania ocen niższych – pozytywnych).

OCENĘ CELUJĄCĄ

Otrzymuje ją uczeń, którego wiedza znacząco wykracza poza obowiązujący program nauczania oraz:

- biegle posługuje się zdobytymi wiadomościami i umiejętnościami zarówno w rozwiązywaniu problemów teoretycznych, jak i praktycznych ujętych w programie nauczania oraz wynikających z podstawy programowej,
- kreatywnie, samodzielnie rozwija własne uzdolnienia i zainteresowania,
- proponuje rozwiązania oryginalne, wykraczające poza materiał programowy,
- tworzy wypowiedzi ustne i pisemne bezbłędne, cechujące się dojrzałością myślenia,
- nie powiela cudzych poglądów, potrafi krytycznie ustosunkować się do językowej, literackiej i kulturalnej rzeczywistości,
- prezentuje wysoki poziom merytoryczny oraz artystyczny.

OCENA BARDZO DOBRA

Kształcenie literackie i kulturowe.

Uczeń:

- bezbłędnie rozpoznaje rodzaje literackie: epikę lirykę i dramat,
- określa wszystkie cechy charakterystyczne dla poszczególnych rodzajów i klasyfikuje czytany utwór do odpowiedniego rodzaju,
- świadomie posługuje się terminami: tren, epepeja; potrafi wymienić ich cechy oraz wskazuje cechy gatunkowe czytanych utworów literackich,
- rozpoznaje w tekście literackim: neologizm, inwokację, alegorię i poprawnie określa ich funkcje,
- zna pojęcie ironii; rozpoznaje ją w tekście oraz określa jej funkcje,
- właściwie wskazuje w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji,
- samodzielnie określa wartości estetyczne poznawanych tekstów literackich,
- w swoich poprawnych językowo i komunikatywnych wypowiedziach wykorzystuje interpretację utworów literackich, by odwołać się do wartości uniwersalnych związanych z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi i dokonuje ich hierarchizacji.

Odbiór tekstów kultury.

Uczeń:

- prawidłowo wyszukuje w tekście potrzebne informacje oraz cytuje odpowiednie fragmenty tekstu publicystycznego, popularnonaukowego lub naukowego,
- poprawnie porządkuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie,
- samodzielnie i twórczo interpretuje dzieła sztuki (obraz, grafikę, rzeźbę, fotografię),
- dostrzega różnice między literaturą piękną a literaturą naukową, popularnonaukową, publicystyką i poprawnie określa funkcje tych rodzajów piśmiennictwa,
- rozpoznaje gatunki dziennikarskie: reportaż, artykuł i właściwie określa ich podstawowe cechy,
- samodzielnie znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej (np. w filmach, komiksach, piosenkach) nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych.

Kształcenie językowe.

Gramatyka języka polskiego.

Uczeń:

- w większości bezbłędnie wykonuje zadania o dużej skali trudności dotyczące wiadomości i umiejętności z gramatyki opisowej wprowadzonych w klasach programowo niższych (IV-VII);
- sporządza wykresy rozbudowanych zdań wielokrotnie złożonych,
- rozumie i właściwie stosuje zasady dotyczące wyjątków od reguły polskiego akcentu.

Zróżnicowanie języka.

Uczeń:

- dostrzega zróżnicowanie słownictwa, w tym rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe i słownictwo o ograniczonym zasięgu (np. terminy naukowe, archaizmy, kolokwializmy),
- wyjaśnia różnice pomiędzy treścią a zakresem wyrazu; różnicuje wyrazy ze względu na ich treść i zakres,
- stosuje sposoby wzbogacania słownictwa,
- rozumie znaczenie homonimów i wyrazów wieloznacznych; potrafi wskazać różnice pomiędzy nimi.

Komunikacja językowa i kultura języka.

Uczeń:

- rozumie, na czym polega grzeczność językowa i zawsze stosuje ją w wypowiedziach
- swobodnie wykorzystuje znane normy językowe odpowiednie dla wypowiedzi publicznych.

Ortografia i interpunkcja.

Uczeń:

- bezbłędnie wykonuje zadania o dużej skali trudności dotyczące wiadomości i umiejętności z ortografii i interpunkcji wprowadzonych w klasach programowo niższych (IV-VII);

Elementy retoryki.

Uczeń:

- sprawnie gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi;
- bezbłędnie redaguje plan kompozycyjny własnej wypowiedzi,
- tworzy poprawną wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami,
- zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie,
- rozpoznaje manipulację językową i przeciwstawia jej zasady etyki wypowiedzi.

Mówienie i pisanie.

Uczeń:

- tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: podanie, przemówienie, CV, list motywacyjny, sprawozdanie z filmu i spektaklu,
- poprawnie formułuje pytania do tekstu,
- dokonuje właściwej interpretacji głosowej czytanych i wygłaszanych tekstów.

Samokształcenie.

Uczeń:

- korzysta z informacji z poszanowaniem praw autorskich,
- samodzielnie i z pomocą nauczyciela rozwija swoje uzdolnienia i zainteresowania,
- uczestniczy w życiu kulturalnym w swoim regionie,
- rozwija umiejętność krytycznego myślenia i formułowania komunikatywnych, poprawnych opinii.

OCENA DOBRA

Kształcenie literackie i kulturowe.

Uczeń:

- rozpoznaje rodzaje literackie: epikę lirykę i dramat,
- posługuje się terminami: tren, epepeja, potrafi wymienić ich najważniejsze cechy oraz wskazuje cechy gatunkowe czytanych utworów literackich,
- posługuje się terminami: akt, scena, didaskalia, monolog, dialog,
- zazwyczaj rozpoznaje w tekście literackim: neologizm, inwokację i stara się poprawnie określa ich funkcje,
- zna pojęcie ironii i rozpoznaje ją w tekście oraz określa jej podstawowe funkcje,
- określa wartości estetyczne poznawanych tekstów literackich,
- w swoich poprawnych językowo i komunikatywnych wypowiedziach wykorzystuje interpretację utworów literackich.

Odbiór tekstów kultury.

Uczeń:

- zazwyczaj wyszukuje w tekście potrzebne informacje oraz cytuje odpowiednie fragmenty tekstu

publicystycznego, popularnonaukowego lub naukowego,

- stara się porządkować informacje w zależności od ich funkcji w przekazie,
- w większości samodzielnie interpretuje dzieła sztuki (obraz, grafikę, rzeźbę, fotografię),
- wskazuje różnice między literaturą piękną a literaturą naukową, popularnonaukową, publicystyką i poprawnie wskazuje główne funkcje tych rodzajów piśmiennictwa,
- w większości przykładów rozpoznaje gatunki dziennikarskie: reportaż, artykuł i właściwie określa ich podstawowe cechy.

Kształcenie językowe.

Gramatyka języka polskiego.

Uczeń:

- poprawnie wykonuje zadania o średniej skali trudności dotyczące wiadomości i umiejętności z gramatyki opisowej wprowadzonych w klasach programowo niższych (IV-VII);
- tworzy wykresy wypowiedzeń wielokrotnie złożonych,
- dostrzega realne i słowotwórcze znaczenie wyrazu,
- właściwie stosuje zasady dotyczące wyjątków od reguł akcentowania w języku polskim.

Zróżnicowanie języka.

Uczeń:

- zazwyczaj dostrzega zróżnicowanie słownictwa, w tym rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe i słownictwo o ograniczonym zasięgu (np. terminy naukowe, archaizmy, kolokwializmy),
- stosuje sposoby wzbogacania słownictwa,
- wskazuje w tekście homonimy i wyrazy wieloznaczne (w większości przykładów).

Komunikacja językowa i kultura języka.

Uczeń rozumie, na czym polega grzeczność językowa i zawsze stosuje ją w wypowiedziach.

Ortografia i interpunkcja.

Uczeń:

- bezbłędnie wykonuje zadania o średniej skali trudności dotyczące wiadomości oraz umiejętności z ortografii i interpunkcji wprowadzonych w klasach programowo niższych (IV-VII).

Elementy retoryki.

Uczeń:

- sprawnie gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi,
- tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami,
- zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi,
- potrafi wskazać manipulację językową i przeciwstawia jej zasady etyki wypowiedzi.

Mówienie i pisanie.

Uczeń:

- tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: podanie, przemówienie, CV, list motywacyjny, sprawozdanie z filmu i spektaklu,
- stara się właściwie interpretować głosowo czytane i wygłaszane teksty.

Samokształcenie.

Uczeń:

- korzysta z informacji z poszanowaniem praw autorskich,
- samodzielnie i z pomocą nauczyciela rozwija swoje uzdolnienia i zainteresowania,
- uczestniczy w życiu kulturalnym w swoim regionie,
- rozwija umiejętność formułowania komunikatywnych, poprawnych opinii.

OCENA DOSTATECZNA

Kształcenie literackie i kulturowe.

Uczeń:

- zna pojęcia : liryka, epika, dramat,
- określa niektóre cechy charakterystyczne dla poszczególnych rodzajów i klasyfikuje czytany utwór do odpowiedniego rodzaju,
- zazwyczaj poprawnie posługuje się terminami: tren, epepeja, umiając wymienić ich podstawowe cechy,
- zna pojęcie ironii,
- z pomocą nauczyciela określa wartości estetyczne poznawanych tekstów literackich,
- w swoich wypowiedziach wykorzystuje interpretację utworów literackich.

Odbiór tekstów kultury.

Uczeń:

- w większości poprawnie wyszukuje w tekście potrzebne informacje oraz cytuje odpowiednie fragmenty tekstu publicystycznego, popularnonaukowego lub naukowego,
- stara się samodzielnie interpretować dzieła sztuki (obraz, grafikę, rzeźbę, fotografię),
- wskazuje niektóre różnice pomiędzy literaturą piękną a literaturą naukową, popularnonaukową, publicystyką,
- zazwyczaj rozpoznaje gatunki dziennikarskie: reportaż, artykuł.

Kształcenie językowe.

Gramatyka języka polskiego.

Uczeń:

- poprawnie wykonuje zadania o niewielkiej skali trudności dotyczące wiadomości i umiejętności z gramatyki opisowej wprowadzonych w klasach programowo niższych (IV-VII);

- tworzy wykresy zdań wielokrotnie złożonych (łatwiejsze przykłady),
- zna zasady akcentowania w języku polskim i potrafi wskazać niektóre wyjątki od reguł.

Zróżnicowanie języka.

Uczeń:

- dostrzega zróżnicowanie słownictwa,
- stosuje sposoby wzbogacania języka,
- rozpoznaje homonimy.

Komunikacja językowa i kultura języka.

Uczeń rozumie, na czym polega grzeczność językowa i stara się ją stosować.

Ortografia i interpunkcja.

Uczeń:

- wykonuje zadania o niewielkiej skali trudności dotyczące wiadomości oraz umiejętności z ortografii i interpunkcji wprowadzonych w klasach programowo niższych (IV-VII).

Elementy retoryki.

Uczeń:

- gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi,
- zazwyczaj tworzy poprawną wypowiedź, stosuje kompozycję odpowiednią dla danej formy gatunkowej,
- umieszcza akapity w tworzonych wypowiedziach pisemnych,
- zna pojęcia argument i przykład, jednak nie zawsze je odróżnia,
- zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, czasami uzasadnia własne zdanie.

Mówienie i pisanie.

Uczeń:

- tworzy wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: podanie, przemówienie, CV, list motywacyjny, sprawozdanie,
- poprawnie formułuje pytania do tekstu.

Samokształcenie.

Uczeń:

- korzysta z informacji z poszanowaniem praw autorskich,
- samodzielnie i z pomocą nauczyciela rozwija swoje uzdolnienia i zainteresowania,
- uczestniczy w życiu kulturalnym w swoim regionie,
- rozwija umiejętność formułowania komunikatywnych, poprawnych opinii.

OCENA DOPUSZCZAJĄCA

Kształcenie literackie i kulturowe.

Uczeń:

- z pomocą nauczyciela rozpoznaje rodzaje literackie: epikę lirykę i dramat i potrafi podać przykłady każdego z nich,
- według wskazówek nauczyciela rozpoznaje w tekście literackim symbol,
- rzadko w swoich wypowiedziach wykorzystuje interpretację utworów literackich.

Odbiór tekstów kultury.

Uczeń:

- zgodnie z sugestiami nauczyciela wyszukuje w tekście potrzebne informacje oraz cytuje odpowiednie fragmenty tekstu publicystycznego, popularnonaukowego lub naukowego,
- pomocą nauczyciela interpretuje dzieła sztuki (obraz, grafikę, rzeźbę, fotografię),
- potrafi odróżnić literaturę piękną od tekstów nieliterackich.

Kształcenie językowe.

Gramatyka języka polskiego.

Uczeń:

- z pomocą nauczyciela wykonuje zadania o niewielkiej skali trudności dotyczące wiadomości i umiejętności z gramatyki opisowej wprowadzonych w klasach programowo niższych (IV-VII);
- rozpoznaje wypowiedzenia wielokrotnie złożone,
- zna podstawowe zasady akcentowania w języku polskim.

Zróżnicowanie języka.

Uczeń:

- z pomocą nauczyciela dostrzega zróżnicowanie słownictwa.
- odróżnia język ogólnonarodowy od gwary.

Komunikacja językowa i kultura języka.

Uczeń rozumie, na czym polega grzeczność językowa i stara się ją stosować w wypowiedziach.

Ortografia i interpunkcja.

Uczeń:

- pod kierunkiem nauczyciela wykonuje zadania o niewielkiej skali trudności dotyczące wiadomości oraz umiejętności z ortografii i interpunkcji wprowadzonych w klasach programowo niższych (IV-VII).

Elementy retoryki.

Uczeń:

- przy pomocy nauczyciela gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi,
- zgodnie ze wskazówkami nauczyciela tworzy wypowiedź; stosuje kompozycję odpowiednią dla danej formy gatunkowej,

- zazwyczaj umieszcza akapity w tworzonych przez siebie wypowiedziach,
- z pomocą nauczyciela formułuje własne zdanie na określony temat.

Mówienie i pisanie.

Uczeń:

- według wskazówek nauczyciela tworzy poprawne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: podanie, przemówienie, CV, list motywacyjny, sprawozdanie,
- formułuje pytania do tekstu.

Samokształcenie.

Uczeń:

- korzysta z informacji z poszanowaniem praw autorskich,
- uczestniczy w życiu kulturalnym w swoim regionie,
- z pomocą nauczyciela rozwija umiejętność formułowania komunikatywnych, poprawnych wypowiedzi.

OCENA NIEDOSTATECZNA

Otrzymuje ją uczeń, który nie spełnia wymagań kryterialnych na ocenę dopuszczającą. Poziom jego wiadomości i umiejętności objętych wymaganiami edukacyjnymi klasy VIII uniemożliwia osiągnięcie celów polonistycznych. Nawet z pomocą nauczyciela nie potrafi wykonać zadań o niewielkim stopniu trudności.